

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน กรณีศึกษา ตำบลสีวิเชียร
อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
Factors Affecting the Development of Community Rights Livelihood
Households : A Case Study of Si Wichian Sub-district
Nam Yuen District, Ubon Ratchathani Province

สพาวุฒิ นารี* ปรีดี ทูมเมฆ อรทัย เลียงจินดาถาวร

Sapawu Naree*, Preedee Thummake, Orathai Liengjindathaworn

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี^{*2,3}

Local Development Administration Graduate School Ubon Ratchathani Rajabhat University.

Sapawut.nG63@ubru.ac.th

Received: June 16, 2023

Revised: August 30, 2023

Accepted: October 27, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานสัมมาชีพชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยกลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 คือ กลุ่มเป้าหมายภายในพื้นที่ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ รวมจำนวนทั้งสิ้น 386 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2 คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการสัมมาชีพชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการ และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และบรรยายแบบพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน กรณีศึกษา ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.07) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสัมมาชีพชุมชนเป็นอย่างดีหลังจากเข้าร่วมโครงการสัมมาชีพชุมชน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านกระบวนการสร้างสัมมาชีพชุมชน คือ ระยะเวลาในการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการสัมมาชีพชุมชนมีความเหมาะสม ด้านการมีส่วนร่วม คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการสัมมาชีพชุมชน ด้านผู้นำชุมชน คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และมีไหวพริบสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ด้านทุนชุมชน คือ ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชน คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการสัมมาชีพชุมชนเป็นอย่างดี 3) แนวทางการพัฒนา ด้านกระบวนการสร้างสัมมาชีพชุมชน ควรปฏิบัติตามแนวทางการ

ดำเนินงานโครงการฯ อย่างเคร่งครัดตั้งแต่เริ่มโครงการและส่งเสริม ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วม ครีวเรือนสัมมาชีพชุมชนต้องมีส่วนร่วมกันคิดร่วมวางแผน เรียนรู้ร่วมกัน ในการดำเนินกิจการของกลุ่ม ด้านผู้นำชุมชน ต้องเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมให้ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนมีการพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้านทุนชุมชน ควรต้องมีทุนชุมชนที่เข้มแข็งจากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนธรรมชาติ และทุนการเงิน ด้านการส่งเสริมอาชีพ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้ามาส่งเสริมการดำเนินงานของครัวเรือนสัมมาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น ให้คำปรึกษา งบประมาณฯ

คำสำคัญ: สัมมาชีพชุมชน การพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน

Abstract

This research aimed to study the results of the Community Right Livelihood project in Tambon Si Wichian, Nam Yuen District, Ubon Ratchathani Province, to explore the factors influencing the development of Community Right Livelihood households, and to examine guidelines for further development.

The samples in the first stage consisted of 386 individuals, including community trainers, livelihood household representatives, village leaders (headmen and deputies), and district community development officers from Tambon Si Wichian. The research instrument was a questionnaire, and the data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, mean scores, and standard deviation. The second stage involved 10 individuals directly associated with the project, including district development officers and village leaders, using interviews as the primary data collection method. The analysis employed content analysis and descriptive methods.

The research findings were as follows: 1) A majority of the subjects held an overall moderate opinion of the implementation of the Community Right Livelihood project in Tambon Si Wichian (mean = 3.07). The highest-rated aspect was that trainees had gained a good level of knowledge and understanding of the project. 2) The factors influencing the development of Community Right Livelihood households were rated at a high level (mean = 3.63). Key factors included the appropriateness of the training duration, active participation during training, the creativity and problem-solving skills of community leaders, the abundance of natural resources, and the support and guidance from relevant agencies post-training. 3) Development guidelines suggest that the community should strictly adhere to the project's protocols from initiation to completion. Community members should actively collaborate in planning and learning processes. Community leaders should motivate and promote continuous development. The community capital should be strengthened across five dimensions: human, social, physical, natural, and financial resources. Relevant agencies should provide ongoing support through advice, funding, and other resources.

Keywords: Community Right Livelihood, Development of Community Right Livelihood Households

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มั่งคั่งสูงขึ้นกว่าเดิม ด้วยการระดมใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เพื่อขยายการผลิตและเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติให้รวดเร็วยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.) อย่างไรก็ตาม โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและเกิดความผันผวนตามปัจจัยภายนอกได้ ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการผลิตเป็นหลักเน้นเศรษฐกิจทุนนิยมที่เน้นเป้าหมาย คือ กำไรสูงสุด (Maximization of Profit) ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน มีความเหลื่อมล้ำ ในทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเหลื่อมล้ำ สะท้อนได้จากข้อมูลของสถาบันการเงินเครดิตสวิส ได้รายงานความมั่งคั่งของโลก (Global Wealth Report) ปี 2016 ระบุถึงความเหลื่อมล้ำของประเทศต่าง ๆ ในโลก โดยวัดจากสัดส่วนความมั่งคั่งของ คนรวย 1% ในประเทศ เทียบกับความมั่งคั่งของประเทศ ผลปรากฏว่า ประเทศไทยครองอันดับ 3 ของประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากที่สุดในโลก และในปี 2018 ไทยครองอันดับ 1 ของประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากที่สุดในโลก (Credit Suisse, 2018)

จากสถานการณ์ดังกล่าวประเทศไทยได้มีการวางแผนระยะยาวเพื่อนำมาเป็นแผนในการพัฒนาประเทศ โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มุ่งเน้นให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมี เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” และมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ทั้งหมด 6 ด้าน โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องและเกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1.ด้านความมั่นคง ซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ ให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตมีความมั่นคงด้านอาชีพและมีรายได้เพียงพอในการดำเนินชีวิต และยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ดังนั้น เพื่อสร้างความมั่นคง ความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ รวมทั้งประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งให้ เกิดความยั่งยืน โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการผลิตและบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

ประเทศไทยได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) เพื่อเป้าหมายหลักคือการพัฒนาประเทศมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ ความสมดุลและยั่งยืนเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยกำหนดให้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม

และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็น 1 ใน 10 ยุทธศาสตร์ ที่มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560-2564 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และสถานการณ์สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ภายใต้วิสัยทัศน์เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง และชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564 โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ มีเป้าหมายร้อยละ 80 ของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 23,589 หมู่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดให้การพัฒนาอาชีพครัวเรือน เป็น 1 ใน 3 ปัจจัยขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2560 มุ่งผลให้เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข (CDD Agenda 2017) ด้วยการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2559) กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งดำเนินการภายในพื้นที่ระดับอำเภอ โดยอำเภอน้ำยืน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ สำหรับพื้นที่ตำบลสิริเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสงวนรัตน์ หมู่ที่ 6 บ้านศรีเมือง หมู่ที่ 7 บ้านโนนทอง หมู่ที่ 9 ตำบลสิริเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคำหวาย หมู่ที่ 3 บ้านคำข่า หมู่ที่ 11 ตำบลสิริเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี รวมเป็นจำนวน ทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้ โดยผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย ได้ทำการประชุมร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนภายในหมู่บ้านตนเองเพื่อทำการคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย ภายในหมู่บ้าน จำนวน 20 ครัวเรือน แล้วร่วมกันสำรวจวิเคราะห์อาชีพที่ครัวเรือนเป้าหมายมีความสนใจที่ต้องการฝึกอบรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ชุมชน และทำการค้นหาปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพภายในหมู่บ้านจำนวน 5 คน พิจารณาจากผู้ที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพมาถ่ายทอดความรู้อาชีพ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่าครัวเรือนเป้าหมายที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย จากทั้ง 5 หมู่บ้านดังกล่าว ยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายของโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้เท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยเป็นเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำยืน ซึ่งรับผิดชอบดูแลพื้นที่ตำบลสิริเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาในครั้งนี้ จึงต้องการที่ศึกษาหาปัจจัยที่ส่งผล

ต่อแนวทางการพัฒนากลุ่มสมาชิกชุมชนภายในพื้นที่ ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
 ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ประชาชนภายในพื้นที่ ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ทีมวิทยากรสมาชิกชุมชน ครัวเรือนสมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ จำนวน 11,156 คน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2565) กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กลุ่มเป้าหมายภายในพื้นที่ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ ทีมวิทยากรสมาชิกชุมชน จำนวน 25 คน ครัวเรือนสมาชิกชุมชน จำนวน 100 ครัวเรือน ทั้งหมด 308 คน ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) จำนวน 48 คน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 386 คน โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ ระบบคอมพิวเตอร์

ระยะที่ 2 การวิจัยระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) พัฒนาการอำเภอ จำนวน 1 คน 2) พัฒนาการ จำนวน 4 คน 3) กำนัน และผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ ตำบลสีวิเชียร จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มข้อมูล เลือกข้อมูลที่มีความถี่ในการปรากฏซ้ำมากที่สุด แล้วเขียนบรรยายแบบพรรณนา (Descriptive Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 386 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.6 มีอายุมากกว่า 46 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.5 มีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 65.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.4 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.5

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสมาชิกชุมชนเป็นอย่างดีหลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน	4.24	0.60	มากที่สุด	1
2. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยยึดตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.70	มาก	2
3. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนนำไปประกอบอาชีพจริงโดยยึดหลักสมาชิกชุมชน	3.09	0.75	ปานกลาง	4
4. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปประกอบอาชีพจริงและมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	2.85	0.81	ปานกลาง	5
5. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถบริหารจัดการหนี้สินได้และมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	2.76	0.51	ปานกลาง	6
6. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหลังจากการฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชน	2.35	0.97	น้อย	7
7. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหลังจากการฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชนและได้รับการรับรองเป็นกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่ม OTOP กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มอื่น ๆ	2.18	0.97	น้อย	8
8. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีความสุขและครอบครัวมีความอบอุ่นเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน	3.5	0.70	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.07	0.52	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, $SD=0.52$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสมาชิกชุมชนเป็นอย่างดีหลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.60$) รองลงมา คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.61$, $SD=0.70$) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความสุขและครอบครัวมีความอบอุ่นเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=3.5$, $SD=0.70$) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนนำไปประกอบอาชีพจริงโดยยึดหลักสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=3.09$, $SD=0.75$) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปประกอบอาชีพจริงและมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=2.85$, $SD=0.81$) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถบริหารจัดการหนี้สินได้และมีการจัดทำบัญชี

รายรับ-รายจ่าย ($\bar{X}=2.76$, $SD=0.51$) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหลังจากการฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=2.35$, $SD=0.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพหลังจากการฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชนและได้รับการรับรองเป็นกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่ม OTOP กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มอื่น ๆ ($\bar{X}=2.18$, $SD=0.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชนตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี รวบรวมรายด้านทั้ง 5 ด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน	4.41	0.31	มากที่สุด	1
2. ด้านการมีส่วนร่วม	3.87	0.46	มาก	3
3. ด้านผู้นำชุมชน	4.19	0.43	มาก	2
4. ด้านทุนชุมชน	3.25	0.29	ปานกลาง	4
5. ด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชน	2.42	0.48	น้อย	5
รวมเฉลี่ย	3.63	0.39	มาก	-

จากตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี รวบรวมรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$, $SD=0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก พบว่า ด้านกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.31$) คือ ระยะเวลาในการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชนมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.77$, $SD=0.49$) ด้านผู้นำชุมชน ($\bar{X}=4.19$, $SD=0.43$) คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และมีไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.59$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.87$, $SD=0.46$) คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการสมาชิกชุมชน ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.68$) ด้านทุนชุมชน ($\bar{X}=3.25$, $SD=0.29$) คือ ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ($\bar{X}=4.57$, $SD=0.57$) และด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชน ($\bar{X}=2.42$, $SD=0.48$) คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้รับคำแนะนำและคำปรึกษา จากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนเป็นอย่างดี ($\bar{X}=3.46$, $SD=0.79$) ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ด้านกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน ควรมีการดำเนินการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนถึงขั้นการส่งเสริมการติดตาม ดังนี้ 1) ทีมวิทยากรสมาชิกชุมชนต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านอาชีพ มีทักษะในการสื่อสาร สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ และมีวาทีศิลป์ในการพูด โน้มน้าว เชิญชวนให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากฝึกอบรมในอาชีพ 2) ครัวเรือนสมาชิกชุมชนควรมีความสนใจ มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการและพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง 3) การคัดเลือกเลือกอาชีพสำหรับการฝึกอบรมถือเป็นสิ่งสำคัญ ต้องตรงตามความประสงค์ของ

ครัวเรือนสมาชิกชุมชนที่ต้องการจะฝึกอาชีพเป็นหลักโดยผ่านการคัดเลือกจากเวทีประชาคมของครัวเรือนสมาชิกชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน 4) วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับฝึกอาชีพ ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับอาชีพที่ต้องการฝึกอบรม 5) ทุนในชุมชน เช่น กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.) ฯลฯ ควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน 6) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอฯ ควรเข้ามาช่วยในการส่งเสริมต่อยอดในด้านต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และ เฉพาะช่องทางการตลาดเพื่อหาจุดวางจำหน่ายสินค้าให้กลุ่มครัวเรือนสมาชิกชุมชน และ กรมการพัฒนาชุมชน ควรที่จะมีการทบทวนปรับแนวทางการดำเนินงานของโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องสถานการณ์สังคมไทยในปัจจุบัน

2. ด้านการมีส่วนร่วม ควรที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกคนที่ผ่านการฝึกอบรม ให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนทุกคน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวางแผน เรียนรู้ร่วมกัน ดำเนินกิจการของกลุ่มร่วมกัน จะทำให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนได้รับรู้ถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ได้รับรู้ถึงจุดแข็งของกลุ่ม และช่วยกันพัฒนาต่อไปแต่หากไม่มีส่วนร่วมกลุ่มก็ยากที่จะขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาต่อไปได้

3. ด้านผู้นำชุมชน ควรจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก และส่งเสริม ให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนมีการพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรเป็นผู้ที่มีซึ่งภาวะ “ผู้นำ” เป็นที่เคารพของชุมชน รู้คน รู้ภูมิประเทศ รู้ทรัพยากร รู้องค์ประกอบภายในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นอย่างดี และจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้นำชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้งตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน ในการคัดเลือกปราชญ์ชุมชนที่จะมาฝึกอบรมอาชีพ ครัวเรือนสมาชิก ที่จะต้องดำเนินการคัดเลือกอย่างละเอียดถี่ถ้วนอย่างลึกซึ้ง ตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการ จนกระทั่งภายหลังโครงการการอบรมเสร็จสิ้น

4. ด้านทุนชุมชน ควรมีดังนี้ 1) ทุนมนุษย์ คือ มีทีมวิทยากรสมาชิก ที่มีความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ในหมู่บ้าน มีทักษะในการสื่อสารองค์ความรู้ มีครัวเรือนสมาชิกเป็นผู้ที่มีความพร้อม และมีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเอง 2) ทุนสังคม ควรมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนของหมู่บ้าน ซึ่งสามารถเป็นสถานที่ในการเรียนรู้ให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานได้ การมีกลุ่มองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนได้ และคนในชุมชนจะต้องมีความสามัคคี คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3) ทุนกายภาพ ควรมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ถนน มีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยให้คนในชุมชนสามารถดึงมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนากลุ่มอาชีพได้ 4) ทุนธรรมชาติ คือ มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 5) ทุนการเงิน คือ ชุมชนมีกองทุนชุมชนที่เข้มแข็งเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนสมาชิกชุมชน เป็นต้น

5. ด้านการส่งเสริมอาชีพ ควรจะต้องให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาติดตามในการดำเนินการ และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงผู้ดูแล ให้คำปรึกษา เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือหน่วยงานจากภาครัฐ ภาคเอกชน อื่น ๆ โดยเข้ามาส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ให้คำปรึกษา มีการจัดอบรมให้ความรู้ แนะนำวิธีการดำเนินงาน หาช่องทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ หรือการหาเงินทุนเพื่อมาช่วยในการต่อยอดให้กับกลุ่มครัวเรือนสมาชิกชุมชนในการดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1) ครัวเรือนที่จะเข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะต้อง

ความพร้อม มีความสนใจและพร้อมที่จะรับการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมเสียสละเวลาที่จะเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องอย่างตั้งใจจริง 2) ภายหลังการอบรมโครงการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเสร็จสิ้น ครัวเรือนสมาชิกชุมชนทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ แก้ไขปัญหา เพื่อให้โครงการนั้นประสบความสำเร็จและดำเนินการต่อไปได้ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่

อภิปรายผล

1. ผลการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความสุขและครอบครัวมีความอบอุ่นเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชนไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจริง แต่ไม่ได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพจริงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ ซึ่งส่งผลให้ระดับความคิดเห็นผลการดำเนินงานของภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการสมาชิกชุมชนเท่าที่ควรซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลลภา เรืองกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา หลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกชุมชน ได้ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงยึดทางสายกลางไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบระหว่างก่อนมีโครงการสมาชิกชุมชน และภายหลังมีโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน ที่พบว่า ผลการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความสุขของครัวเรือน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชงโค เกตุทิพย์ และ โชติ บดีรัฐ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการสร้างสมาชิกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี รวบรวมด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผู้นำชุมชน และด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชนนั้นมีแนวทางในการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ในชุมชน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตรงตามความต้องการของชุมชน ในประเด็นการช่วยเหลือให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องของ ระยะเวลาในการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการ สถานที่สำหรับการฝึกอบรม ซึ่งใช้สถานที่ส่วนใหญ่คือศาลาประชาคมในหมู่บ้านเป็นเสมือนแหล่งศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน จำนวนสมาชิกที่มหาวิทยาลัยสมาชิกชุมชน จำนวนผู้เข้าร่วมฝึกอบรม งบประมาณที่จัดสรรสำหรับโครงการฯ วัสดุ อุปกรณ์สำหรับการฝึกปฏิบัติอาชีพ ที่มีความเหมาะสม

และดำเนินโครงการฯด้วยใช้หลักการที่ว่า ชาวบ้านสอนชาวบ้าน คือ ผู้ที่เป็นคนสอนก็คือปราชญ์ชุมชนในหมู่บ้านที่มีความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้นมาสอนคนในหมู่บ้านด้วยกัน ทำให้ผู้ร่วมโครงการรู้สึกถึงบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และเป็นกันเอง โดยเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของคนในหมู่บ้านในลักษณะที่ไม่เป็นทางการมาก ใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสารพูดคุย ทำให้เข้าใจง่าย ทำให้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน กรณีศึกษา ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี รวบรวมด้านทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภา เรืองกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้าน การมีส่วนร่วมของครัวเรือนสมาชิกชุมชนและด้านผู้นำชุมชน อยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ตำบลสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ด้านกระบวนการสร้างสมาชิกชุมชน ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญการที่จะดำเนินโครงการฯให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนนั้นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ควรจะต้องยึดถือปฏิบัติตามแนวทางของโครงการอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่การคัดเลือกวิทยากรสมาชิกชุมชน ที่มีทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นและประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ การคัดเลือกครัวเรือนสมาชิกชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อม และมีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมที่จะพัฒนาตนเอง และที่สำคัญคือการเลือกอาชีพในการฝึกต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความถนัดของครัวเรือนสมาชิกให้มากที่สุดอีกทั้งวัสดุฝึกอาชีพต้องมีความเหมาะสมตรงกับอาชีพที่ครัวเรือนสมาชิกชุมชนเลือก และภายหลังจากการฝึกอบรมอาชีพเสร็จสิ้น ควรจะมีการติดตามกลุ่มให้มีการจัดตั้งกลุ่มและการขยายผลหลังจบโครงการ โดยจะต้องใช้ทุนในชุมชน อาทิ กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ).ฯ ในการส่งเสริม สนับสนุน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) หน่วยงานราชการ ในการส่งเสริมต่อยอด โดยเฉพาะ หน่วยงานภาครัฐ หรือ หน่วยงานอื่น ๆ ควรมีการประสานงานกันเพื่อร่วมส่งเสริมอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่นองค์ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณโดยเฉพาะช่องทางการตลาด ซึ่งเป็นปัญหาที่พบเจอ คือไม่มีจุดสำหรับวางจำหน่ายสินค้า ทำให้กลุ่มครัวเรือนสมาชิกไม่สามารถดำเนินการโครงการฯต่อได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน ที่พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ คือการที่ชาวบ้านสอนชาวบ้านจะทำให้เกิดความสำเร็จได้ เนื่องจากผู้ร่วมโครงการจะรู้สึกถึงบรรยากาศผ่อนคลาย ความเป็นกันเอง โดยเป็นการเรียนรู้ในลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ใช้ภาษาเดียวกันเข้าใจง่าย ผู้เข้าร่วมจึงกล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็นเป็นผลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสมาชิกชุมชน ครัวเรือนสมาชิกชุมชนที่จะมาเข้าร่วมโครงการควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อม และมีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ด้วยการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งถ้าขาดคุณลักษณะตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการแน่นอน เนื่องจากโครงการสมาชิกชุมชน เป็นโครงการให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนเรียนรู้ฝึกอาชีพด้วยตนเอง มีการสอนกันในชุมชน โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกันทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหา และการประเมินผลการดำเนินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน ที่พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสมาชิกชุมชนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการจะต้อง มีความสนใจจริงและมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมและขับเคลื่อนโครงการ และในกระบวนการของโครงการจะเป็น ลักษณะการเรียนรู้ร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขมี เสือแป้น (2555) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพและความเชื่อมโยงกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแรง ตำบลสนามแย อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มของสมาชิกอาชีพสตรีแปรรูป ผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแรง คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก รากฐานของการดำเนินกิจกรรมกลุ่มคือการมีส่วนร่วมของสมาชิก นำมาซึ่งการร่วมลงทุนในกิจกรรม ร่วมกันเข้ามาช่วยเหลืองานภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญที่สุดคือการร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร ที่มีความซื่อสัตย์ และมีความสามารถมาบริหารจนประสบผลกำไรและกระจายผลประโยชน์ไป สู่สมาชิกได้อย่างยุติธรรมและต่อเนื่อง ด้านผู้นำชุมชน ควรเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ จะต้องมีความคิดริเริ่ม มีความฉลาดและไหวพริบในการแก้ปัญหา มีความ เสียสละ ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีความขยัน ทุ่มเทในการทำงาน เป็นตัวแทนในการร่วมประชุม รับความรู้ต่าง ๆ และนำมาถ่ายทอดให้ประชาชนรับทราบ โดยเฉพาะโครงการสมาชิกชุมชนผู้นำชุมชน ที่จะต้องเป็นผู้ทำการสำรวจค้นหาวิทยากรผู้มีความรู้อาชีพเพื่อความรู้ให้กับครัวเรือนที่เข้ารับการอบรม และจะต้องเป็นผู้ที่ต้องคอยกระตุ้น เป็นต้นแบบในด้านการนำหลักสมาชิกมาปฏิบัติให้คนในชุมชนได้เห็นเป็นตัวอย่าง และจะต้องประสานงานให้กับกลุ่มมีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง และขึ้นถึงผลประโยชน์ที่เขาเหล่านั้นจะได้รับ ย่อมมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน ที่พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้นำมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอด และสื่อสารให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เรืองกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ด้านผู้นำชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์และชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวทางในการดำเนินโครงการสมาชิกชุมชน ทำให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการสมาชิกชุมชนให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขมี เสือแป้น (2555) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพและความเชื่อมโยงกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแรง ตำบลสนามแย อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มของสมาชิกอาชีพสตรีแปรรูป ผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแรง คือ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ผู้นำกลุ่มเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มราบรื่น และก้าวไปถึงจุดหมายของกลุ่มได้ จากผลการศึกษานั้นก็พบเช่นกันว่าการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มประสบความสำเร็จได้ ด้านทุนชุมชน มีผลกระทบต่อปัจจัยในการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน คือ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนธรรมชาติและทุนการเงิน ซึ่งหมู่บ้านควรต้องมีทุนชุมชนที่เข้มแข็งครบทุกด้าน เช่น การมีทุนธรรมชาติ ทุนกายภาพที่ดี การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานหรือวัตถุดิบในการผลิตจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนากลุ่ม แต่การที่จะได้มาซึ่ง ทุนชุมชน ต้องอาศัยระยะเวลาตามเงื่อนไขระเบียบ แนวทางปฏิบัติของกองทุนชุมชนแต่ละแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มี

ผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน ที่พบว่า ปัจจัยด้านทุนชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยด้านทุนชุมชน ทุนเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก แต่ทุนมนุษย์ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ทั้งนี้ทุนสังคม ทุนกายภาพ และทุนธรรมชาติก็ควรขับเคลื่อนไปพร้อมกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เรืองกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ด้านทุนชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหมู่บ้านที่ได้รับการรับการสนับสนุนในการดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีกิจกรรมที่ส่งเสริมอาชีพที่มีความหลากหลาย เป็นการกระตุ้น ให้ประชาชนเกิดความสนใจนอกจากนี้ยังมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถ สามารถถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชนได้ ด้านการส่งเสริมอาชีพชุมชน มีผลกระทบต่อยังปัจจัยในการพัฒนาครัวเรือน สัมมาชีพชุมชนโดยตรงโดยเฉพาะหมู่บ้านที่ไม่มั่นคงความเข้มแข็งในด้านทุนชุมชน โดยในทางปฏิบัติจริงกลุ่ม ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนหลังจากผ่านการอบรมเสร็จ จะยังไม่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงในการดูแลคอยประกบ ในการส่งเสริมครัวเรือน สัมมาชีพชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา หาช่องทางการตลาด สนับสนุนอุปกรณ์ และทุนด้านการเงินในการดำเนินงาน โดยเฉพาะหน่วยงานเจ้าภาพหลัก สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบ ต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ทุกภาคส่วนจะต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดี คอยให้ คำปรึกษายามเกิดปัญหา โดยมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลาย และจะต้องมีการ ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังมีมุมมองในเรื่องของการ คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เรืองกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ข้อเสนอแนะการ ดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัด สงขลา ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มากขึ้น และต่อเนื่อง ควรให้ดำเนินโครงการสัมมาชีพ ชุมชนทุกหมู่บ้านและทุกครัวเรือน ควรเป็นโครงการที่มีการต่อยอดและ ต่อเนื่องควรมีการติดตาม ประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษมี เสือแป้น (2555) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพและความเชื่อมโยงกับการส่งเสริม เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้า บ้านเขาสะพายแรง ตำบล สนามแย อำเภอนาทม จังหวัดน่าน พบว่า เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาของกลุ่ม อาชีพสตรีแปรรูป ผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแรง คือ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่เมื่อเริ่มจัดตั้งกลุ่ม ปี พ.ศ. 2543 กลุ่มได้รับความร่วมมือ กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนกลุ่มทั้งด้านงบประมาณ ด้านความรู้ในการบริหารจัดการ การแปรรูป ผลิตภัณฑ์และความรู้เพิ่มเติมอื่น ๆ ให้แก่กลุ่ม จึงทำให้กลุ่มมีการพัฒนาที่ดีจนได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งทางด้านการ จัดการ และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นระดับอำเภอ จังหวัด รวมทั้งได้รับโอกาสให้ เข้าร่วมเป็น ตัวแทนในการจัดแสดงสินค้าของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ถือเป็นปัจจัย เสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขบาไพร ชัยหาเนตร์ และ ภักดี โพธิ์สิงห์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ภาครัฐควร สนับสนุนในด้านการประสานงานหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนรวมทั้งให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าถึง

แหล่งเงินทุนเหล่านั้นแก่ประชาชน การศึกษาดูงานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ชุมชนได้มากขึ้น ซึ่งหากมีความรู้ความเข้าใจที่ดีแล้วประชาชนก็จะสามารถประยุกต์ใช้กับกิจกรรมสมาชิกที่ครัวเรือนดำเนินการอยู่ได้ การส่งเสริมพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ชุมชนภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการต่าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมการพัฒนาชุมชน ควรจัดให้มีโครงการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการสร้างสมาชิกชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อเป็นการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชนภายหลังการจากกรอบโครงการเสร็จสิ้นอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของครัวเรือนสมาชิกชุมชน หรือกลุ่มอาชีพที่เกิดจากการรวมตัวของครัวเรือนสมาชิกชุมชน ในการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านองค์ความรู้ ด้านการบริหาร ด้านงบประมาณเงินทุน ด้านช่องทางการตลาด เป็นต้น
3. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นกระบวนการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันโดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ซึ่งจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญสำหรับโครงการสร้างสมาชิกชุมชนฯ ให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงบริหารจัดการ

1. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน และครัวเรือนสมาชิก ควรมีการร่วมกันจัดทำแผนที่จะดำเนินการต่อในอนาคตและผลในการดำเนินงานครัวเรือนสมาชิกที่ผ่านมาประจำแต่ละไตรมาส เพื่อจะได้ทราบ ปัญหา อุปสรรคในการทำงานของครัวเรือนสมาชิกและเป็นการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอฯ ควรมีการลงพื้นที่ติดตามและส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนสมาชิกชุมชนอย่างจริงจัง ต้องเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับครัวเรือนสมาชิกในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการหาช่องทางตลาด และด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
3. ผู้นำชุมชนกับคนในชุมชนต้องร่วมกันพัฒนาทุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งซึ่งทุนชุมชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชน ซึ่งการที่จะทำให้ทุนชุมชนมีความเข้มแข็งจะต้องอาศัยระยะเวลาและแนวทางปฏิบัติของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งและพัฒนา กลุ่มอาชีพของครัวเรือนสมาชิกชุมชน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับปรุงและเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีการดำเนินโครงการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จและหมู่บ้าน ชุมชนที่นำไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการดำเนินโครงการซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผนในการดำเนินโครงการ ที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). *แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560–2564*. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2560). *แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน ปี 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท ปิที เอสเพรส.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2565). *ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <http://ebmn.cdd.go.th>
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580)*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2565, จาก <https://drive.google.com/file/d/1XSBMp8OCsauJqECOB-XZLB91-cRrNsEV/view>
- ชงโค เกตุทิพย์ และโชติ บดีรัฐ. (2562). แนวทางการดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวันม่วงแหวกพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1), 39-49.
- ชบาไพร ชัยหานตร์ และภักดี โพธิ์สิงห์. (2563). ความสำเร็จในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน. *วารสารมหาจุฬาลงกรณ*, 11(1), 48-56.
- ลักขมิ เลือแป้น. (2555). *ความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพและความเชื่อมโยงกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยน้ำว้าบ้านเขาสะพายแร่ ตำบลสนามแย อำเภอนาทม จังหวัดน่าน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วัลลภา เรืองกุล. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการสัมมาชีพชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2565, จาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504–2509*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3776
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี. (2564). *โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://ubon.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/77/2021/07/>
- Credit Suisse. (2018). *Global Wealth Databook Report 2018*. Retrieved 25 December 2022, From <https://www.credit-suisse.com/about-us/en/reports-research/global-wealth-report.html>